

Korte samenvatting programma Odyssee

Het programma Odyssee richt zich op de ontsluiting van onuitgewerkt archeologisch onderzoek uit de jaren voor de conventie van La Valletta, dat wil zeggen 1900 tot 2000.

In september 2008 is het programma Odyssee van start gegaan. Dit programma is een samenwerkingsverband van:

- het NWO-gebied Geesteswetenschappen
- Erfgoed Nederland
- het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

In dit samenwerkingsverband verzorgt NWO de wetenschappelijke toetsing en selectie, wijst de middelen toe en voert het financiële beheer; Erfgoed Nederland verzorgt de maatschappelijke bewustwording en publiekscommunicatie.

Achtergrond van Odyssee

Uit de rapporten *Odyssee I* (2003) en *Odyssee II* (2005) komt nadrukkelijk het belang naar voren van het wegwerken van de achterstanden in archeologisch onderzoek. Van de 7500 tot 8000 opgravingen die tussen 1900 en 2000 zijn uitgevoerd, zijn naar schatting zo'n 4000 opgravingen om diverse redenen niet uitgewerkt.

Om van alle archeologische opgravingen die nooit zijn uitgewerkt alsnog de vragen die aan de opgraving voorafgingen in samenhang met de archeologische objecten en de sporen die tijdens het onderzoek zijn aangetroffen te publiceren is een onmogelijk opgave. Hiervoor is binnen de Nederlandse archeologie de capaciteit niet aanwezig en is een deel van het overgebleven onderzoeksmateriaal te fragmentarisch. Van sommige opgravingen ontbreken belangrijke delen van de vondstdocumentatie, de vondsten zelf of de kennis over de vondstomstandigheden. Naar mate het langer geleden is dat een onderzoek is verricht nemen de problemen voor de uitwerking toe.

Het programma is dus niet bedoeld om al het oude, niet uitgewerkte onderzoek alsnog uit te werken. Het wegwerken van de totale achterstand in de uitwerking van 'oud' archeologisch onderzoek zou immers tientallen miljoenen vergen. Het programma Odyssee vormt met andere woorden slechts een eerste begin bij het oplossen van dit omvangrijke probleem. De beschikbare middelen worden daarom geconcentreerd ingezet, waarbij de nadruk ligt op het met een grote mate van zekerheid behalen van aansprekende resultaten.

Kernpunten van Odyssee

- Uitvoeren van verdiepend of synthetiserend onderzoek van niet uitgewerkt archeologisch veldonderzoek dat ofwel qua belang het nationaal niveau overstijgt ofwel van belang is voor de aanscherping van de onderzoeksvragen van nieuw onderzoek en/of een bijdrage kan leveren aan het selectie- en besluitvormingsproces rond archeologische interventies bij ruimtelijke ingrepen. Samenwerking tussen de verschillende spelers in het archeologisch veld, dat wil zeggen tussen publieke en private partijen, is daarbij nadrukkelijk vereist
- Zorgen voor een bredere verspreiding van de resultaten van het onderzoek uit het programma dan alleen in de wereld van de professionele archeologie. Erfgoed

Nederland zal de coördinatie verzorgen van de uitvoering van de publiekscommunicatie.

- Digitale archivering van de onderzoeksgegevens en –resultaten in het e-depot Nederlandse archeologie (eDNA)
- Deskundigheidsbevordering en bewustwording. Er wordt naar gestreefd dat archeologische instellingen ook na afloop van het programma (financiële en personele) middelen blijven inzetten voor de uitwerking van relevant achterstallig onderzoek.